

Alene sammen

bok/prosa

Rønnaug Kleiva
«Fangeteneste»
Det Norske Samlaget

I «Fangeteneste» er kjærlighet et fremmedord.

Rønnaug Kleiva (bildet) er mest kjent for sine prisbelønte barnebøker, men har også gitt ut flere diktsamlinger siden debuten i 1985. I

«Fangeteneste» er det ikke så mange historier, selv om boken består av små stykker som likner noveller. Vi møter skikkelser uten egennavn, de kalles mann, kvinne, datter, sønn, og vi treffer på dem i trivielle, intime og familiære situasjoner. Hver tekst har en tittel som gir en nøktern handlingsbeskrivelse. De heter for eksempel «En kvinne besøker ein mann oppunder jul», eller «Ei kvinne blir forlaten og drep ei av døtrene sine». I motsetning til novellen, som ofte konsentrerer seg om å berette en spesiell hendelse, konsentrer Kleiva seg om å skildre dagligdags situasjoner. Men Kleiva forvandler de hjemmekjære, rent ut sagt koselige aktivitetene

som ligger i turgåing, pynting av juletre, bading og besøk hos venner, til å bli eksplosive tilstander. Novelene munner ofte ut i vold, enten det er seg selv eller andre man påfører smerte. Ingen er trygg i «Fangeteneste», og det er Kleivas evne til å skape diffuse, uhandgripelige undertoner

som gjør tekstene uforutsigelige og spennende. Et gjennomgangsmotiv er seksualitet. Kleivas kvinner bruker sin seksualitet til det den er god for; vi finner doktorgradsstudenten som bevisst ligger seg til den beste veilederen, vi finner ungjenta som utnyt og incest til egen fordel, vi finner

kvinner som ønsker sex og menn som har vondt i hodet. Gamle forestillinger om aktive menn og passive kvinner torpederes, men ikke til fordel for en livsbejænde kvinnelig seksualitet. I «Fangeteneste» er seksualitet blitt et middel til å oppnå makt hos begge kjønn. Kleiva dissekerer også det vi så vakkert kaller de «trygge rammer». Alle de arenaene man forbinder med samhold og fellesskap forvandles til usikre krigssoner, der ensomhet, egoisme og kynisk maktspill blir stilt til skue. Enkelte av tekstene kan bli for overtydelige, slik som fjellklatrerdamene som på avstumpet vis planlegger begravelsestalen til hun som har falt ned. Men de beste tekstene utmeisler først og fremst hvordan et kjærlighetsløst univers tar seg ut. Mangel på kjærlighet fremstilles ikke som sykelige defekter hos enkeltkarakterer. Det fremstår som mer allment, det er altfor gjennkjennelig, og derfor svært uhyggelig. «Fangeteneste» viser at det ikke er tap av ideologier, eller familie, eller Gud, som er det prekære her i verden. Det er tap av kjærlighet. Rønnaug Kleiva har levert en bok som forhåpentlig blir lest av mange.

ANMELDT AV
GRO JØRSTAD NILSEN

